

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра психології

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему «**Особливості дитячо-батьківських відносин у сім'ях
з різними стилями виховання**»

Виконала здобувачка вищої освіти
групи 320-с
спеціальності 053 Психологія
ОП Психологія. Клінічна психологія
Буравіхіна Аліса Русланівна

Керівник: д-р психол наук,
професор Ковальова О.В.

Рецензент: канд. психол. наук,
доцент кафедри психології
Чорноморського національного
університету
імені Петра Могили
Астремська І.В.

Запоріжжя– 2024 року

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи освітнього ступеня «бакалавр»

здобувачки вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Буравіхіної Аліси Русланівни

на тему «ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН У
СІМ'ЯХ З РІЗНИМИ СТИЛЯМИ ВИХОВАННЯ»

Кваліфікаційна робота присвячена актуальній проблемі дослідження специфіки дитячо-батьківських відносин у сім'ях з різними стилями виховання. Як відомо, стиль виховання у дошкільному віці, який використовується батьками, має великий вплив на дитину в її поточному віці та у майбутньому. Даний етап – відповідальний період, коли закладається фундамент гармонійного особистісного розвитку, що є основою для успішної адаптації дитини до соціального світу. Ті методи та прийоми впливу на дитину, які обирають батьки, являють собою фундамент майбутнього особистості, тягнуть за собою певні наслідки, визначають ставлення дітей до батьків, формують їхній образ сім'ї, систему об'єктних відносин і модель їх розгортання, що відбивається на емоційній сфері дітей.

В роботі досліджується гіпотеза про те, що існує взаємозв'язок між характером дитячо-батьківських відносин та стилями сімейного виховання, що простежується наступним чином: прийняття, симбіоз, кооперація позитивно корелює з гіперпротекцією та потуранням.

Ключові слова: ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКІ ВІДНОСИНИ, СІМ'Я, СТИЛЬ ВИХОВАННЯ, БАТЬКИ.

ANNOTATION

to the qualification work of the educational degree 'Bachelor'
of the applicant for higher education in speciality 053 Psychology

Buravikhina Alisa Ruslanivna

on the topic «**Peculiarities of child-parent relations in families with different parenting styles**»

The qualification work is devoted to the topical issue of studying the specifics of child-parent relations in families with different parenting styles. As you know, the style of upbringing in preschool age used by parents has a great impact on the child at his or her current age and in the future. This stage is a crucial period when the foundation for harmonious personal development is laid, which is the basis for the child's successful adaptation to the social world. The methods and techniques of influence on the child chosen by parents are the foundation of the future of the individual, entail certain consequences, determine the attitude of children to their parents, form their image of the family, the system of object relations and the model of their deployment, which is reflected in the emotional sphere of children.

The paper investigates the hypothesis that there is a relationship between the nature of child-parent relations and family upbringing styles, which can be traced as follows: acceptance, symbiosis, cooperation positively correlates with hyperprotection and indulgence.

Keywords: child-parent relations, family, parenting style, parents.

РЕФЕРАТ

до кваліфікаційної дипломної роботи на тему «ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН У СІМ'ЯХ З РІЗНИМИ СТИЛЯМИ ВИХОВАННЯ»

**здобувачки вищої освіти групи 320-с спеціальності 053 Психологія
Буравіхіної Аліси Русланівни.**

Науковий керівник: доктор психологічних наук, професор Ковальова О.В.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, що нараховує 50 найменувань українською мовою та 4 додатків. Робота містить 3 таблиці та 10 рисунків.

Кваліфікаційна робота присвячена актуальній проблемі дослідження специфіки дитячо-батьківських відносин у сім'ях з різними стилями виховання. Як відомо, стиль виховання у дошкільному віці, який використовується батьками, має великий вплив на дитину в її поточному віці та у майбутньому. Даний етап – відповідальний період, коли закладається фундамент гармонійного особистісного розвитку, що є основою для успішної адаптації дитини до соціального світу. Ті методи та прийоми впливу на дитину, які обирають батьки, являють собою фундамент майбутнього особистості, тягнуть за собою певні наслідки, визначають ставлення дітей до батьків, формують їхній образ сім'ї, систему об'єктних відносин і модель їх розгортання, що відбивається на емоційній сфері дітей.

Об'єкт дослідження – дитячо-батьківські відносини.

Предмет дослідження – особливості дитячо-батьківських відносин у сім'ях з різними стилями виховання.

Мета дослідження – виявити особливості дитячо-батьківських відносин у сім'ях із різними стилями виховання.

Гіпотеза дослідження: існує взаємозв'язок між характером дитячо-батьківських відносин та стилями сімейного виховання, що

простежується наступним чином: прийняття, симбіоз, кооперація позитивно корелює з гіперпротекцією та потуранням.

Відповідно до мети було виділено наступні **завдання дослідження**:

- розглянути проблему дитячо-батьківських відносин у психолого-педагогічній літературі;
- охарактеризувати стилі сімейного виховання;
- підібрати методи та методики вивчення особливостей дитячо-батьківських відносин у сім'ях з різними стилями виховання;
- дослідити особливості дитячо-батьківських відносин у сім'ях та визначити стилі сімейного виховання у сім'ях;
- встановити взаємозв'язок між характером дитячо-батьківських відносин та стилями сімейного виховання.

Для досягнення поставленої мети та підтвердження висунутої гіпотези були використані наступні **методи** дослідження:

- оглядово-аналітичний,
- психодіагностичний метод,
- методи статистичної обробки та порівняльного аналізу отриманих даних,
- інтерпретаційний метод.

У **першому розділі** детально розглянуто теоретико-методологічні засади вивчення особливостей дитячо-батьківських відносин у сім'ях з різними стилями виховання. Здійснено глибокий аналіз теоретичних підходів до проблеми дитячо-батьківських відносин у психолого-педагогічній літературі. Також розглянуто стилі сімейного виховання, їх характеристика та вплив на формування особистості дитини. Прослідковано тісний взаємозв'язок між батьками та дітьми у процесі дитячо-батьківських відносин.

Другий розділ приділено емпіричній частині дослідження. Описано інструментарій та процедуру дослідження, приділено увагу методикам, які

використовувались у дослідженні. Продемонстровано та проаналізовано отримані результати діагностики за кожною методикою. Саме це дозволило досягти мети дослідження та виявити і обґрунтувати особливості дитячо-батьківських відносин у сім'ях із різними стилями виховання.

За результатами дослідження було зроблено наступні висновки:

У цій роботі виявлено специфіку дитячо-батьківських відносин у сім'ях із різними стилями виховання. В результаті аналізу психолого-педагогічної літератури розглянуто проблему дитячо-батьківських відносин, охарактеризовано стилі сімейного виховання.

В результаті емпіричного дослідження було встановлено, що більшість батьків, приймає своїх дітей, визнає їх унікальність, позитивно ставиться до них. Вони виявляють середній рівень кооперації з дитиною, що проявляється у недостатньо повному заохоченні самостійності та ініціативності дитини, позиції зверху. Батьки схильні не встановлювати психологічну дистанцію з дитиною, задовольняти її потреби, захищати від будь-яких неприємностей. Вони встановлюють помірний контроль поведінки дитини, здатні йти і на компроміс, часом не враховувати думку дитини, вимагати дотримання дисципліни. Більшість батьків вірять у можливості своєї дитини, надають невдачам випадковий та тимчасовий характер.

Виявлено, що у сім'ях з дітьми старшого дошкільного віку переважають такі стилі виховання, як: мінімальність санкцій, гіперпротекція, потурання, перевага дитячих якостей, виховна невпевненість батьків. Також простежується тенденція для використання таких стилів сімейного виховання, як: недостатність обов'язків, недостатність вимог-заборон до дитини, винесення конфлікту між подружжям у сферу виховання.

Показано, що більшість дітей виховуються у сприятливій сімейній ситуації, де панує згуртованість та дружелюбність. Лише у деяких дітей у сім'ї простежується конфліктність, ворожість у сімейній ситуації, почуття неповноцінності та тривожність.

Виявлено, що діти 5-6 років позитивно ставляться до матері, яка займає ключове місце у їхньому житті. Вони добре ставляться до батька, а також до матері та батька як батьківського подружжя. Ставлення до матері у дітей, більше позитивне, ніж до батька та до батьків загалом. Старші дошкільнята характеризуються яскраво вираженою товариськістю, помірною допитливістю, низькою конфліктністю та відгородженістю, імунітивною реакцією на фрустрацію.

Внаслідок кореляційного аналізу встановлено, що прийняття дитини зумовлює вибір батьками таких стилів виховання, як: гіперпротекція та потурання, знижуючи ймовірність використання гіпопротекції, ігнорування потреб дитини, нестійкості стилю виховання. При кооперації батьки схильні вдаватися до потурання, обмеження вимог-заборон до дитини, мінімальності санкцій, не виявляючи нерозвиненості батьківських почуттів. Симбіоз породжує використання батьками стилів гіперпротекції та потурання, що не допускає вибір гіпопротекції, ігнорування потреб дитини. Контроль є бар'єром для вибору батьків гіпопротекції, мінімальності санкцій та ігнорування потреб дитини. Ставлення до невдач дитини знижує ймовірність використання гіпопротекції та породжує вибір таких стилів виховання, як: мінімальність санкцій, перевага дитячих якостей та проекція на дитину власних небажаних якостей.

Виявлено, що використання гіперпротекції сприяє сприйняттю дитиною сімейної ситуації як сприятливої, перешкоджає розвитку конфліктності особистості дитини, формуванню позитивного ставлення до матері. Гіпопротекція породжує негативну оцінку сімейної ситуації, що підвищує конфліктність дитини. Потурання тягне за собою оцінку дитиною сімейної ситуації як сприятливою, а також позитивне ставлення до матері. Перевага дитячих якостей у дитини сприяє підвищенню тривожності, ігнорування потреб дитини перешкоджає оцінці сімейної ситуації як сприятливої, породжує негативне ставлення до батька. Надмірність вимог (обов'язків) знижує позитивне ставлення до батька. Нестійкість стилю

виховання сприяє сприйняттю дитиною сімейної ситуації як несприятливою. Прийняття дитини та симбіотичні відносини з батьками формують у неї виражену допитливість, а також перешкоджають розвитку конфліктності, агресивності, відгородженості. Використання кооперації сприяє підвищенню комунікабельності дитини.

Гіпотезу про те, що існує взаємозв'язок між характером дитячо-батьківських відносин та стилями сімейного виховання, підтверджено.

Мета роботи досягнута, завдання виконано.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН У СІМ'ЯХ З РІЗНИМИ СТИЛЯМИ ВИХОВАННЯ.....	7
1.1 Проблема дитячо-батьківських відносин у психолого-педагогічній літературі.....	7
1.2 Стилi виховання та їх характеристика.....	18
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН У СІМ'ЯХ З РІЗНИМИ СТИЛЯМИ ВИХОВАННЯ.....	29
2.1 Інструментарій та процедура дослідження.....	29
2.2 Опис та аналіз результатів дослідження особливостей дитячо-батьківських відносин у сім'ях з різними стилями виховання.....	31
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	63

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

ID перевірки:
1016222199

Дата перевірки:
06.04.2024 16:12:04 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
06.04.2024 16:12:45 EEST

ID користувача:
100012861

Назва документа: Буравіхіна А.Р

Кількість сторінок: 51 Кількість слів: 10166 Кількість символів: 78258 Розмір файлу: 493.03 KB ID файлу: 1015998915

2.13% Схожість

Найбільша схожість: 0.61% з Інтернет-джерелом (<https://pdpu.edu.ua/doc/vr/zlagoduh/dis.pdf>)

2.13% Джерела з Інтернету

125

Сторінка 53

Не знайдено джерел з Бібліотеки

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел